МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное
учреждение высшего образования
«ТЮМЕНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
Тобольский педагогический институт им. Д.И. Менделеева
(филиал)
Тюменского государственного университета

АННОТАЦИЯ К РАБОЧЕЙ ПРОГРАММЕ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)
«История татарской литературы»
44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профили русский язык, литература
Форма обучения: очная

Объем дисциплины (модуля): 5 з. е.
Форма промежуточной аттестации: экзамен

Цели и задачи освоения дисциплины (модуля)

Цель дисциплины: формировать у обучающихся систему знаний о зарождении и развитии татарской литературы; создать условия для понимания обучающимися художественного своеобразия и значения татарской литературы в социокультурном контексте; развитие в студентах готовности к применению образцов татарской литературы в профессиональной деятельности.

Задачи дисциплины:

- дать обучающимся целостное представление о зарождении и развитии татарской литературы; о жанровом многообразии, содержании, идейно-тематическом своеобразии татарской литературы;
- углубить гуманитарную подготовку студентов, обогатив их знаниями по татарской литературе;
- создать условия для развития навыков применения образцов татарской литературы в рамках осуществления профессиональной деятельности.
- стимулировать самостоятельную деятельность по освоению содержания дисциплины и формированию компетенций, необходимых в их профессиональной деятельности.

Планируемые результаты освоения

Таблица 1

Код и наименование компетенции (из ФГОС ВО)	Компонент (знаниевый / функциональный)
ПК-1: Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся.	**Знает** типы и формы образовательной деятельности, требования к ней, этапы планирования и реализации с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся в рамках профиля подготовки. **Умеет** планировать и проводить различные формы образовательной деятельности с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся в рамках профиля подготовки.
ПК-2: Способен применять	**Знает** цели, задачи и место электронных

современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	образовательных ресурсов в учебном процессе и критерии их отбора в соответствии со спецификой предмета и изучаемой темы. **Умеет** разрабатывать и реализовывать программы учебной дисциплины с применением информационно-коммуникационных технологий.

Краткое содержание дисциплины (модуля)

Общетюркская литература.	• Борынгы төркиләр. Аларда язу барлыкка килү. • Рун язулы истәлекләр. • Орхон-Енисей язмалары. • Мәхмүд Кашгарыйның «Диване лөгатет-төрк» (1072-1074) китабы.
Литература периода Булгарскаго ханства.	• Болгар дәүләте чорына тарихи анализ. • Кол Гали һәм аның «Кыйссаи Йосыф» китабы. • Коръән һәм татар әдәбияты.
Татарская периода золотоордынского периода.	• Чорга тарихи күзәтү. • Бу чор әдәбиятына хас үзенчәлекләр. • Алтын Урда шагыйрьләре Котб, Хисам Кятиб, Сәйф Сараи һәм аларның иҗатлары. • Котбның «Хөсрәү вә Ширин» (1342) әсәре. Әсәрнең сюжеты, идея-эстетик үзенчәлекләре, образлары. • Хисам Кятибның «Җөмҗемә солтан» (1369) дастаны. Дастанның борынгы легендага нигезләнгән сюжеты, образлары. Әсәрнең төзелеше, идея эчтәлеге. • Сәйф Сараиның «Гөлстан бит-төрки» (1391), «Сөһәил вә Гөлдерсен»(1394) әсәрләре. Аларның идея-тематикалары.
Развитие татарской литературы периода Казанского ханства.	• Казан ханлыгы оешу. Чорга гомуми күзәтү. • Казан шагыйре Мөхәммәдьяр әсәрләре («Төхфәи мәрдан», «Нуры содур» поэмалары һ.б.). • Кол Шәриф иҗаты белән танышу.
Развитие татарской литературы 18 века.	• Тарихи чорга кыскача күзәтү. • XVIII гасырда яңа жанр төрләре. • Габдрәхим Утыз Имәнинең иҗтимагый, әдәби эшчәнлеге.
Развитие татарской литературы в 19 веке.	• XIX гасырда булган иҗтимагый-тарихи вакыйгалар һәм әдәби хәрәкәт. • Казан университеты ачылу (1804), Ватан сугышы (1812), декабристлар восстаниесе (1825). • Университетта эшләгән татар галимнәре И. Хәлфин, М. Мәхмүдов, Г. Ваһапов хезмәтләре. • Ә. Каргалый, Г. Кандалый, Г. Мөхәммәт улы һәм аларның иҗаты. Татар мәгърифәтчелек хәрәкәте формалашу. Җәдитчелек. • Күренекле мәгърифәтче К. Насыйриның тормыш юлы һәм иҗаты. Мәгърифәтчелек реализмы. М. Акмулла,

	М. Акъегет әсәрләре белән танышу.
Развитие татарской литературы в н. 20 века.	• XX йөз башында татар әдәбиятында яңарыш дәвере. • Әдәби юнәлешләр, иҗат ысуллары. Реализм һәм романтизм. • Г. Тукай, Г. Камал, С. Җәләл, С. Рәмиев, Дәрдемәнд һәм башка язучыларның тормыш юлы һәм иҗаты. • Октябрь революциясе. Гражданнар сугышы һәм татар әдәбияты.
Развитие татарской литератураы 1917- 1940 гг.	• Әдәбиятта сыйнфыйлык. К. Тинчурин, Ш. Усманов, Г. Ибраһимов, Ф. Бурнаш һәм башкаларның иҗаты белән танышу. • Т. Гыйззәтнең тормыш юлы һәм иҗаты. Сәхнә әсәрләре язучы буларак, иҗатының үсеш этаплары, пьесаларда ул яктырткан темалар. • К. Нәҗми иҗаты. Сыйнфый көрәшне тасвирлавы иҗатының төп темасы булып әверелү.
Развитие татарской литературы периода ВОв.	• Бөек Ватан сугышы чорына күзәтү. • Сугыш елларында әдәбиятның роле. Әдәбиятта сугыш темасы. • М. Җәлилнең тормыш юлы һәм иҗаты. Шагыйрьнең фашист тоткынлыгындагы шигырьләре. • Ф. Кәрим иҗаты. • Сугышта җиңү рухының әдәбиятта чагылышы. • Шигърияттәге тематик үзгәрешләр. • Х. Туфан, С. Хәким шигърияте.
Послевоенный период в развитии татарской литературы.	• Сугыш китергән хәсрәт темасын һәм сугышта җиңеп чыгу шатлыгын гәүдәләндерү, тыныч тормыш һәм хезмәт темасына борылыш. • Проза тематикасының киңәюе. • 1960-1980 нче еллар прозасында эшчеләр тормышының чагылышы, авыл белән шәһәр арасындагы каршылыкның бирелеше. • Татар халкының тарихын сурәтләүгә багышланган проза. • Татар авылының гореф-гадәтләрен иңләргә омтылыш.
Литература к. 20 – н.21 вв.	• Г. Ахуновның «Хәзинә» әсәрендә татар халкының яшәешенә, көнкүрешенә килгән үзгәрешләрне тасвирлау. А. Гыйләҗевнең кырыс реализмга, халыкчан образларга байлыгы, үзенчәлекле сурәтләү алымнарына нигезләнгән язу манерасы. • Ә. Еникинең тормыш юлы һәм иҗаты.